

In memoriam

Sedan Upplands fornminnesförenings årsbok Uppland 1970 utkom har flera fornminnesföreningens rörelse närstående personer gått bort, nämligen Gustaf Barre, Nils Edling, Hilmer Gelin, E. Alfred Jansson, Birger Steen och Viktor Ögren. Upplands fornminnesförening bevarar dessa personer och deras verksamhet för föreningen och dess intressen i tack-sammaste minne.

GUSTAF BARRE

Upplands fornminnesförenings hedersledamot före riksbanksdirektören Gustaf A. Barre avled sommaren 1970. Han var vid sin bortgång nära 83 år gammal. Gustaf Barre var född i Högbo i Gästrikland. 1929 knöts han till riksbankens kontor i Uppsala och utsågs till riksbanksdirektör 1941.

Gustaf Barre var under lång tid revisor i Upplands fornminnesförening och dess underavdelningar. Detta uppdrag gav honom en god inblick i fornminnesföreningen och dess arbetsuppgifter. Med ett stort och hängivet intresse kom Gustaf Barre in i det sista att följa fornminnesföreningens kulturminnesvårdande arbete i Uppland.

NILS EDLING

Upplands fornminnesförenings hedersledamot, före häradshövdingen jur. dr Nils Edling, Saltsjöbaden, avled våren 1970, just fyllda 90 år. Nils Edling var född i Stockholm. Efter jur. kand.-examen i Uppsala 1903 och olika tjänstgöringar i Stockholm blev han 1919 häradshövding i Uppsala läns norra domsaga. Denna post beklädde han ända till pensioneringen 1948. Han hedrades med jur. doktorsgrad i Uppsala 1942.

Nils Edling kom att göra en ovärderlig insats för den uppländska forskningen och kulturminnesvården genom utgivandet av ett flertal uppländska domböcker, nämligen Vendels sockens dombok 1615-45 (1926), Uppländsk lagmansdombok 1578-79 (1929), Uppländska konungsdomar 1521-1614 (1933), Per Larssons dombok 1638 (1937), Uppländska häradsrättsdomböcker från 1500-talet (1941) med supplement (1942) samt Långhundra härads dombok 1545-70 (1946).

Sitt stora kulturhistoriska intresse visade också Nils Edling i ett pietetsfullt bevarande av den av honom ägda 1800-talsgården i hörnet av S:t Olofs- och Kyrkogårdsgatorna i Uppsala.

HILMER GELIN

Konservator Hilmer Gelin, Uppsala, avled hösten 1970, 89 år gammal. Han var född i Närtuna socken. Redan som 15-åring kom han till Uppsala, där han först ägnade sig åt tapetseraryrket. 1920 knöts han som vaktmästare till Gustavianum i Uppsala. Här kom hans stora händighet väl till pass. Tusenkonstnär som han var fick han snart hjälpa till med konservering av gravfynd och annat i fornsaksmuseets samlingar. Hilmer Gelin leddes in på en verksamhet, konserveringen, där han skulle komma att göra betydande insatser för kulturminnesvården. Bland Hilmer Gelins många bestående insatser kan nämnas konserveringen av de berömda Valsgärdefynden, av Vasagravarna i Uppsala domkyrka, av Vasaregalierna och av Vasagemålernas smycken. För de senare arbetena tillerkändes han riddartecknet av Vasaorden.

Även Upplandsmuseet hade förmånen att få ta i anspråk Hilmer Gelins stora skicklighet, inte minst vid konservering av järn- och träföremål i samband med museets återuppställning 1958–59. 1950 tilldelades Hilmer Gelin Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj för aktningvärd insatser i den uppländska kulturminnesvårdens tjänst.

E. ALFRED JANSSON

Grosshandlaren fil. dr E. Alfred Jansson, Bromma, avled i september 1970 i en ålder av 91 år. Han var infödd stockholmare. Efter att ha utexaminerats från Schartaus handelsinstitut och haft anställning på olika Stockholmsföretag startade han 1913 en egen agenturfirma i Stockholm.

Det var inte som företagsledare utan som forskare E. Alfred Jansson kom att göra en betydande insats inom uppländsk kulturminnesvård. I rask följd producerade han, på grundval av ingående och noggranna källforskningar, mer än ett 50-tal böcker och skrifter kring kulturhistoriska ting. Det gällde gamla gårdars, herresätens, bruks, socknars och städers historia. Främst ägnade han Roslagen sitt intresse. I årsboken Uppland 1960 ingår hans »Bidrag till det borgerliga Vaxholms äldre historia». Och det sista häftet av Upplands fornminnesförenings tidskrift, 48:2–3, innehåller E. Alfred Janssons uttömmande och mycket initierade sockenskildring »Singö, En sockens krönika».

Som erkänsla för betydande forskningar kallades E. Alfred Jansson 1952 till korresponderande ledamot av Kungl. Vitterhets, Historie och Antikvitets Akademien. Året därpå blev han filosofie hedersdoktor vid dåvarande Stockholms högskola.

BIRGER STEEN

Förre länsassessorn i Uppsala län Birger Steen avled sommaren 1970. Han var född 1889 i Eds församling i Älvsborgs län. 1915 började han sin tjänstgöring i Uppsala län, en tjänstgöring som fortsatte på olika poster ända fram till pensioneringen 1955.

Som kronolänsman i Älvkarleby, som landsfiskal först i Lövsta distrikt och senare i Ulleråkers distrikt, som häradsskrivare i Trögd's fögderi och slut-

ligen som länsassessor fick Birger Steen en mycket god insikt i uppländska förhållanden. Denna insikt, förenad med ett starkt intresse för uppländsk kulturhistoria, resulterade bl. a. 1966 i »Baronernas Leufsta», en på omfattande källstudier och personliga intervjuer grundad berättelse om förhållanden vid de norduppländska bruken vid sekelskiftet.

1967 tilldelades Birger Steen Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj.

VIKTOR ÖGREN

Förre bryggeriägaren Viktor Ögren, Hållnäs, avled sommaren 1970. Han var född i Hållnäs 1895. När Viktor Ögren 1964, efter en nära 35-årig verksamhet inom bryggerinäringen i Östhammar, återvände till sin hembygd Hållnäs, fann han det helt naturligt att ägna sin fritid och sitt intresse åt hembygdsföreningen där. Även långt dessförinnan tillhörde han de som verksamt bidrog till hembygdsgårdens uppbyggnad. Under de senaste åren var han en öm vårdare av de rika samlingarna på hembygdsgården. En stark känsla för hembygden hade han grundat redan i ungdomsåren. Den känslan blev honom trogen hela livet igenom. För värdefull insats inom uppländsk hembygdsrörelse tilldelades Viktor Ögren 1967 Upplands fornminnesförenings förtjänstmedalj.

O. E.